

Light Experiment

foto: Michel Marang

Vijf premières door Michel Marang

door Maris Heikant

Op 21 november beleven in Amsterdam maar liefst vijf nieuwe klarinetstukken hun première. Drie vooraanstaande componisten schreven voor klarinet en elektronica, Michel Marang maakte er video's bij en speelt uiteraard de klarinetpartij.

- Trailer op Vimeo: <https://vimeo.com/111790445>
- Première: zaterdag 21 november 2020 (18.30 en 20.15 uur). Kaarten zijn verkrijgbaar op de website van de Amsterdamse Uilenburgsjoel:
www.uilenburgersjoel.nl/productie/michel-marang/
- In 2021 voorstellingen in Rotterdam, Utrecht, Amsterdam, Beijing, Chengdu, Shenzhen, Moskou, Budapest, New York en Vancouver.

Capriccios of the World

Rising star *Maxim Shalygin* werkt aan een drie kwartier durende cyclus, getiteld *Capriccios of the World*. Het heeft negen delen, gewijd aan evenzoveel culturen, waarvan *Nippon, England en Assyria* in november voor het eerst te horen zijn. Anders dan de titel doet vermoeden is het geen luchtige muzikale rondreis, maar een serie intense stukken, die op de van Shalygin bekende heftige wijze clichébeelden onderuit halen.

Michel Marang: “Ik kende Shalygins muziek van ensemblewerk en van het aangrijpende *Canti d’inizio e fine* dat hij voor celliste Maya Fridman schreef, dus ik wist dat het niet eenvoudig zou gaan worden. Maar het is ook het soort muziek dat maakt dat je blij bent muzikant te zijn – *music that matters*, zogezegd. Ik denk dat met dit stuk het klarinetrepertoire een monument rijker is. De muziek is niet vergelijkbaar met andere stukken die ik ken, maar nog steeds heel toegankelijk, al was het alleen maar omdat ze ook heel onontkoombaar is, niet zomaar een vrijblijvend gebeuren dat je al dan niet mooi vindt. Klarinettechnisch zijn ze op het randje van wat mogelijk is – en eroverheen, maar dat hoeft niemand te weten – en daarnaast ook een fysieke uitputtingsslag.”

“De muziek dwingt mij als fotograaf en filmmaker ook om opnieuw te kijken. Van de meeste landen heb ik aardig wat materiaal liggen, maar daar kon ik voor dit project relatief weinig gebruik van maken. Doorgaans kan ik dan tijdens tournees nog wel tijd vrijmaken en foto's en video's bijschieten, maar dat zat er door de coronacrisis natuurlijk niet in. En dus draaide de verbeelding op volle toeren. Sommige scènes, zoals in het Japanse deel, heb ik hier in Amsterdam na laten spelen. Nog een voordeeltje van de multiculturele samenleving.”

Shutterspeed

foto: Rob Hogeslag

Shutterspeed

Arnold Marinissen, gelauwerd slagwerker, schreef *Shutterspeed*, een speels stuk dat boordevol verwijzingen naar de geschiedenis van de klarinet en van de fotografie zit. Hij maakte een bouwwerk van snippers klarinetrepertoire en historische camerage-luiden (met dank aan een museum in Wenen) en componeerde daar een klarinetsolo overheen.

Michel Marang: “Deze muziek heeft zoveel expliciete connotaties dat het me al gauw duidelijk was welke kant het op moest met het beeld. De enige valkuil was dat de link tussen beeld en muziek natuurlijk niet al te letterlijk mocht worden, mijn ervaring is namelijk dat mensen dan alleen nog maar naar het scherm kijken en vergeten te luisteren. Uiteindelijk is het een film over tijd geworden, een langgekoesterde wens, tenslotte zijn muziek en fotografie beide een manier om de tijd te controleren, vorm te geven.

Maar er zat nog een arbeidsintensief addertje onder het gras: de tape bevat tientallen piepkleine fragmentjes van bestaande opnames en Arnold bedacht zich in een late fase van het werkproces dat het de eenheid van het stuk ten goede zou komen als die allemaal door één klarinettist gespeeld en opgenomen zouden worden. En dus heb ik me ertoe gezet om al die fragmentjes van al die verschillende klarinettisten precies na te spelen zoals ze op de cd'tjes klonken. Een megaklus, maar wel veel van geleerd. Op de dag dat het stuk af was, overleed dirigent/componist/pianist Reinbert de Leeuw, wat ons beiden nogal raakte, en als eerbetoon heb ik toen gauw nog een portret van Reinbert in de video gemonteerd en Arnold heeft daarop nog een klein basklarinetfragmentje aan de tape toegevoegd.”

Drie screenshots, afkomstig uit de beelden die Michel Marang maakte bij de werken van Peter Adriaansz.

Signals

Peter Adriaansz is een gevestigde naam in de avant-gardewereld, hij is hoofdvakdocent compositie aan het Koninklijk Conservatorium en wereldwijd vermaard om systematische, strak gecomponeerde muziek.

Michel Marang: “Ik speel Adriaansz’ muziek al zo’n twintig jaar in allerlei bezettingen (*maar met name met het roemruchte Maarten Altena Ensemble, MH*) en vind het een eer dat hij nu zo’n enorm klarinetwerk, *Signals*, schrijft. Zijn muziek, met wiskundig bepaalde, lang uitgesponnen ontwikkelingen, heeft me altijd weer gefascineerd en aangetrokken en bovenal steeds een gevoel van ruimtelijkheid gegeven – anders kan ik het niet omschrijven.

Oorspronkelijk had ik daarom een beeld in gedachten, waarin dansers van Leine & Roebana zich door enorme ruimtes zouden bewegen, maar door de coronabeperkingen was dat niet te organiseren en is het uiteindelijk een vrijwel geheel digitaal geproduceerde video geworden. Net als eerder bij *Gaia* van *Sergei Zhukov* heb ik me bovendien laten inspireren door lichtkunstenaar *James Turrell*, die evenals Adriaansz iemand is die streng, zonder enig overbodig materiaal, diepe emoties weet te genereren.”

Voor Michel Marang zijn inmiddels meer dan honderd werken geschreven, stukken die voor een flink deel ook hun weg naar andere klarinettisten gevonden hebben. Hij hoopt dat dat uiteindelijk ook met deze stukken zal gebeuren.

Michel Marang: “Natuurlijk heb je als eerste uitvoerende door de samenwerking met de componist altijd wel een zekere invloed op het werk, maar bij gewone stukken is dat toch meestal op praktisch niveau. Het leuke aan dit project is dat je méér dan een kijkje in de keuken krijgt, omdat componisten niet alleen een paar noten of technieken aanpassen, maar ook hun concept en grotere keuzes laten beïnvloeden. Omgekeerd is het voor mij heel spannend als ik ze voor het eerst mijn beelden laat zien – spannend, omdat zowel ikzelf als de componisten te eigenwijs zijn om er een democratisch proces van te maken, haha. Gelukkig is dat tot nu toe altijd nog goed afgelopen.”